

РОЗДІЛ 9. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 330.341.1:338.2:338.45:330.3

DOI: 10.31732/2663-2209-2021-61-219-227

ВПРОВАДЖЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ

Алькама В.Г.¹, Кириченко О.С.²

¹ д.е.н., професор, завідувач кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: Alkema@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2014-4584>

² к.е.н., доцент кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail.: OK872@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-832>

IMPLEMENTATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN INVESTMENT SUPPORT OF INNOVATIVE INDUSTRY DEVELOPMENT

Alkema Viktor¹, Kirichenko Oksana²

¹ Doctor of science (Economics), professor, head of the management technologies department, "KROK" University, Kyiv, Ukraine, e-mail: Alkema@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2014-4584>

² PhD (Economics), associate professor of management of technology department, «KROK» University, Kyiv, Ukraine, e-mail.: OK872@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>

Анотація. У статті досліджено перспективи впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості. Метою статті є дослідження перспектив впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості. Визначено провідну роль держави, яка створює передумови, формує нормативно-правовий та інституційний базис на засадах якого відбувається впровадження публічно-приватного партнерства і забезпечується успішна реалізація спільних програм. Розроблено механізм формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства, що є ефективним механізмом залучення до процесів взаємодії та інвестиційних процесів суспільства, громад і громадян країни. Виявлено необхідність одночасної комплексної реалізації значної кількості державних цільових програм, та безпосередньо інноваційно-інвестиційних проектів модернізації що потребує залучення та акумулювання значних обсягів фінансових інвестиційних ресурсів і не може здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, чи окремих промислових підприємств. Визначено, що механізм формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства, із визначенням основних принципів його формування та дії, суб'єктів-учасників, їх функцій в спільних діях, дає можливість сформулювати в країні поле взаємодії суспільства, держави, наукових, фінансових інститутів, промисловості, бізнесу і забезпечить реалізацію цільових державних проектів та програм модернізації промисловості із залученням та цільовим спрямуванням як зовнішніх так і внутрішніх інвестиційних, інноваційних, фінансових, матеріальних ресурсів. Визначено основні принципи механізму формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства: узгодженості інтересів держави та приватних партнерів; верховенства права, стратегічної цільової орієнтованості, інформаційної відкритості і прозорості, пріоритетності суспільних інтересів, соціальної відповідальності бізнесу, ефективності бюджетних витрат забезпечення вищої ефективності діяльності, забезпечення державного контролю.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, промисловість, інвестиційне забезпечення, інноваційний розвиток, механізми венчурного фінансування, Індустрія 4.0.

Формули: 0; рис.: 0; табл.: 0; бібл.: 12

Annotation. The article discusses the prospects for the introduction of public-private partnerships in investment support for the innovative development of industry. The leading role of the state that creates preconditions is determined, forms a regulatory and institutional basis on the basis of which the public-private partnership is implemented and the successful implementation of joint programs is ensured.

The mechanism of formation of the institutional basis for the implementation of public-private partnerships has been developed, which is an effective mechanism for involving in the processes of interaction and investment processes of society, communities and citizens of the country. The need for simultaneous comprehensive implementation of a significant number of state target programs and directly innovation and investment modernization projects, which requires attracting and storage of significant amounts of financial investment resources and cannot be carried out at the expense of state and local budgets or individual industrial enterprises, has been identified. It is determined that the mechanism of formation of the institutional basis for the implementation of public-private partnerships, with the definition of the basic principles of its formation and action, subjects-participants, their functions in joint actions, makes it possible to form in the country a field of interaction between society, the state, scientific, financial institutions, industry, business and will ensure the implementation of targeted state projects and programs for the modernization of industry with the involvement and purpose of both external and internal investment, innovative, financial, material resources. The basic principles of the mechanism of formation of the institutional basis for the implementation of public-private partnerships are defined: coordination of interests of the state and private partners; the rule of law, strategic targeted focus, information openness and transparency, priority of public interests, social responsibility of business, effectiveness of budget expenditures to ensure higher efficiency of activities, ensuring state control.

Key words: public-private partnership, industry, investment support, innovative development, venture finance mechanisms, Industry 4.0.

Formulas:0; fig.: 0;tabl.: 0; bibl.: 12

Постановка проблеми. Впровадження процесів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку промисловості України в умовах переходу до технологій Четвертої промислової революції та досягнення реальних структурних змін в промисловості, потребує залучення та використання значних обсягів фінансових, інвестиційних ресурсів. Водночас, держава з ресурсами бюджету та окремі промислові підприємства із власними достатньо обмеженими фінансовими ресурсами вирішити ці питання самостійно не зможуть. Зміни, прогресивні структурні зрушення, впровадження модернізації та перехід на новий рівень техніко-технологічного і як результат економічного розвитку промисловості загалом є найбільш ефективним саме за умови впровадження кардинального техніко – технологічного оновлення переважної більшості підприємств за короткий період часу.

Саме внаслідок цього виникає та поширюється ефект синергії, при якому кількісні техніко-технологічні, економічні зміни в функціонуванні підприємств дають нову якість системи та забезпечується загальний перехід промислового комплексу країни на новий рівень техніко-технологічного розвитку на засадах цифровізації та інтелектуалізації операційних та логістичних процесів, впровадження «розумного виробництва» та інших провідних технологій Четвертої промислової революції. Завданням такого

«технологічного прориву» можливо лише за умови, що зміни будуть відбуватися масштабно, із одночасною реалізацією декількох державних цільових програм та проектів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку та впровадження процесів новітньої модернізації промисловості. Але таке потужне концентроване в часі впровадження змін потребує залучення значних обсягів інвестиційних фінансових ресурсів, якими жоден із безпосередніх учасників чи зацікавлених в економічному розвитку сторін не володіють.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання перспектив впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості досліджували у своїх працях провідні вітчизняні та зарубіжні науковці: Варнавский В. [1], Головінов О. [2], Грищенко С. [3], Джусов О. [4], Зайдель М. [5], Кузьмін О. [6], Куліков А. [7], Павлюк К. [8], Поручник А. [9], Устименко В. [10], Циганкова М. [11], Шарингер Л. [12] та інші. Науковцями ґрунтовно досліджено механізми та процеси впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості.

Аналіз наукових досліджень та публікацій дав можливість дослідити існуючі концептуальні та методичні засади формування та впровадження публічно-

приватного партнерства в розробці та впровадженні інновацій, підтримці та фінансовому забезпеченні розвитку проектів в провідних країнах світу, де цей механізм активно застосовується проте незважаючи на значну кількість публікацій практично не дослідженим залишилося питання про перспективи впровадження публічно-приватного партнерства з метою організації спільних дій та спрямованих на реалізацію інвестиційних, інноваційних проектів розвитку промисловості.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження перспектив впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості.

Викладення основного матеріалу дослідження. Основою дослідження перспектив впровадження механізму публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості є розумінням сутності та концептів самого поняття публічно-приватного партнерства. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку, фінансування розробки та впровадження інноваційних проектів оновлення промисловості потребує вирішення стратегічних завдань створення та впровадження механізмів які дали б можливість здійснити масове залучення та акумулювання фінансових, інвестиційних, інноваційних, кадрових, техніко-технологічних ресурсів держави, органів місцевого самоврядування, самих промислових підприємств, бізнесу, структур та організацій наукової, інноваційної сфери, інвестиційних компаній та структур банківського сектору, вітчизняних та іноземних інвесторів, інститутів міжнародної підтримки та суспільства, громадськості. Вирішення таких стратегічних для економіки країни загалом та для подальшого функціонування і розвитку промисловості питань, потребує впровадження та розвитку механізмів державно-приватного партнерства, а враховуючи масштаб майбутніх

перетворень та потенційну зацікавленість в них всіх громадян країни, суспільства – публічно-приватного партнерства, що можливо із розвитком інститутів спільного інвестування і основоположної ролі держави у створенні інституційного середовища для їх функціонування та розвитку.

Таким чином, інвестиційне забезпечення розробки та реалізації інноваційних проектів необхідних для розвитку промисловості країни актуалізує питання створення та впровадження механізмів публічно-приватного партнерства, що дали б можливість акумулювати об'єднати та спрямувати зусилля не тільки держави та безпосередньо бізнесу, промислових підприємств всіх форм власності але й громад, приватних осіб, загалом суспільства до фінансування інноваційно-інвестиційних проектів розробки, впровадження технологій та модернізації промисловості.

В світовій економічній практиці достатньо широкого застосування набули механізми державно-приватного партнерства, що характеризуються об'єднанням спільних зусиль держави в особі державних органів та структур, державних органів місцевого самоврядування та підприємства всіх форм власності, приватного бізнесу. Публічно-приватне партнерство є більш широкою формою взаємодії яка здатна об'єднати ресурси, зусилля не лише держави в особі державних та місцевих органів влади та бізнесу, але й організацій науково-технічної сфери, міжнародних інститутів, а також загалом громади, суспільства.

Кожна з груп учасників публічно-приватного партнерства як суб'єктів взаємодії виконує певні функції, а разом в рамках кооперації та взаємодії вони здатні сформувати ресурси інвестиційно-інноваційного забезпечення та практичної реалізації державних цільових програм розвитку промисловості.

Державні законодавчі органи влади здійснюють законодавчу функцію яка полягає в прийнятті необхідних для

розвитку промисловості законодавчих змін, прийняття нових законів та внесення змін до норм діючого законодавства, а саме податкового, митного законодавства з метою стимулювання впровадження інвестиційно-інноваційних процесів. Організаційна функція державних органів виконавчої влади полягає в організації роботи інститутів та створенні інституційного середовища необхідного для активного розвитку інвестиційної, інноваційної діяльності. Держава виступає головним регулятором інвестиційно-інноваційних процесів взаємодії та співпраці учасників в рамках публічно-приватного партнерства, виконує регуляторну функцію в управлінні економічними процесами. Важливою є стимулююча функція держави та широке впровадження інструментарію державної інноваційної політики в активуванні та стимулюванні здійснення підприємствами інноваційної та інвестиційної діяльності, мотивуванні та стимулюванні всіх учасників взаємодії в рамках публічно-приватного партнерства. Не менш вагомим є здійснення державою функцій контролю процесів функціонування та діяльності інститутів та учасників у взаємодії в рамках публічно-приватного партнерства.

В сучасних суспільно-політичних умовах зростає роль та значення органів місцевого самоврядування не тільки як органів державної влади на місцях а й як представників, що відображають інтереси громади, населення певному міста чи регіону. Саме тому зростає роль та значення органів місцевого самоврядування у впровадженні процесів розвитку промисловості, здійснення інноваційної діяльності, оскільки реалізація тих чи інших дій, безпосередня розбудова підприємств, впровадження інвестиційно-інноваційних проектів розвитку промисловості та розбудова нових промислових та інноваційних об'єктів, інноваційної інфраструктури здійснюється та реалізуються на місцях і потребує сприяння та підтримки органів місцевого самоврядування, саме тому органи місцевого самоврядування

покликані виконувати організаційну, стимулюючу, контролюючу та об'єднуючу функції.

Промислові підприємства всіх форм власності, бізнес-структури виступають безпосередніми учасниками публічно-приватного партнерства розбудовуючи об'єкти чи здійснюючи техніко-технологічне оновлення, модернізацію виробництв, впровадження у промислове виробництво інноваційних продуктів чи інноваційних процесів, і подальше просування комерціалізацію інновацій, а також подальший експорт інноваційних продуктів.

Суб'єкти інноваційної сфери науково-дослідні інститути, лабораторії, інноваційні підприємства, організації, установи виконують важливу роль безпосередньо створюючи інноваційні продукти, процеси, технології, матеріали та забезпечуючи інтеграцію наукових знань інновацій для їх подальшого промислового впровадження. Основоположними функціями цих організацій є науково-дослідна функція з проведення фундаментальних, прикладних досліджень, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, розробка інноваційних продуктів, процесів, формування і накопичення нових наукових знань, їх суспільну популяризацію, оприлюднення, інтегрування в освітнє середовище через співпрацю та взаємодію науково-освітньої сфери та участі у підготовці кадрових ресурсів нової якості необхідних для роботи промислових підприємств та впровадження технологій Четвертої промислової революції, формування, зміцнення кадрового, інтелектуального потенціалу країни.

Основною функцією яка покладена на фінансові та інвестиційні структури, інвестиційні компанії, банки, фінансові та інвестиційні фонди, венчурні фонди та венчурні компанії як учасників публічно-приватного партнерства є функція інвестиційного забезпечення практичної реалізації інноваційно-інвестиційних проектів в рамках реалізації державних

цільових програм розвитку промисловості країни.

Міжнародні організації інвестори, які здійснюють підтримку публічно-приватного партнерства – це в першу чергу Європейський банк реконструкції та розвитку та Європейська група Світового банку. Крім цього активну діяльність в цій сфері здійснюють консультативна інституція з підтримки публічно-приватної інфраструктури (Public-Private Infrastructure Advisory Facility – PPIAF), інституції з впровадження Програми підготовки інфраструктурних проєктів ЄБРР (IPPF), Глобальної інфраструктурної програми (GIF). Технічна допомога у розбудові та впровадженні процесів публічно-приватного партнерства за такими напрямками як надання грантів за визначеними цими організаціями секторами та фінансовий інжиніринг може здійснюватися з залученням коштів Структурних фондів ЄС. Таким чином, міжнародні організації в середовищі публічно-приватного партнерства здатні виконувати інвестиційну функцію, а також сприяти інтеграції інноваційної діяльності та продукції вітчизняних виробників на міжнародні ринки, сприяти трансферу технологій.

Суспільство, громади як учасники публічно-приватного партнерства виконують інвестиційну функцію пов'язану із безпосереднім інвестуванням населення через інвестиційні компанії, фонди у процесі реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів – венчурному фінансуванні. Ринкова, соціальна функції полягають у тому, що суспільство, громади є безпосередніми учасниками процесів впровадження інвестиційно-інноваційних проєктів якщо вони є працівниками промислових підприємств чи жителями тих регіонів де ці проєкти будуть фізично здійснюватися. Функція споживання полягає у тому, що соціальне середовище, населення України, як споживачі, формують внутрішній ринок країни та визначають обсяги та попит на споживання товарів, за умови цілеспрямованого проведення відповідних

інформаційних компаній спрямованих на активування підтримки вітчизняних виробництв, продукції вітчизняних виробників із зростанням внутрішнього ринку споживання високо та середньо технологічних товарів промислових підприємств України, що забезпечить можливість до зростання обсягів промислового виробництва.

Основними принципами механізму формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства повинні стати принципи: узгодженості інтересів держави та приватних партнерів; верховенства права, стратегічної цільової орієнтованості, інформаційної відкритості і прозорості, пріоритетності суспільних інтересів, соціальної відповідальності бізнесу, ефективності бюджетних витрат забезпечення вищої ефективності діяльності, забезпечення державного контролю.

Одним із основоположних принципів на засадах якого має здійснюватися публічно-приватне партнерство є принципи узгодженості інтересів держави та приватних партнерів, адже інтересами держави є забезпечення державності, незалежності, стабільності та розвитку економічної системи країни, її перетворення на високотехнологічну державу з високим рівнем промислового розвитку та соціального забезпечення, безпеки її громадян. В особі держави реалізується загальнодержавні та загальні суспільні інтереси. Приватний бізнес зацікавлений в першу чергу в отриманні прибутку, в тому числі і за рахунок оновлення, зростання техніко-технологічних потужностей, впровадження нових інноваційних технологій, що разом призводить до зростання конкурентоспроможності виробленої продукції та послуг як на внутрішньому так і на зовнішніх ринках, що забезпечує економічну стабільність, прибутковість та подальший розвиток.

Таким чином, ключовими точками взаємодії держави в особі державних органів та органів місцевого

самоврядування та бізнесу мають стати необхідність забезпечення стабільності та розвитку. Це об'єднуючі цінності які мають стати основою публічно-приватного партнерства і допоможуть розбудувати та впровадити механізм взаємодії держави, бізнесу та інших структур та організацій в середовищі публічно-приватного партнерства.

Налагодження діалогу, а потім тісної співпраці та взаємодії з знаходженням компромісу та узгодженням економічних інтересів всіх сторін є основою у формуванні середовища публічно-приватного партнерства.

Базовим принципом формування інституційного базису публічно-приватного партнерства є верховенство права. Провідна роль у впровадженні цього принципу належить саме державі, бо в основі всіх процесів та дій має стояти закон. Важливим завданням держави її законодавчих органів є формування законодавчих норм для ініціювання процесів публічно-приватного партнерства та законодавчих актів, які визначили б та регулювали діяльність, механізми публічно-приватного партнерства. Всі відносини та взаємодія учасників в процесі публічно-приватного партнерства, розбудова інститутів взаємодії та участь в них суб'єктів повинна бути визначена нормами закону, здійснюватися відповідно до норм чинного законодавства. Це забезпечить правову основу і водночас безпеку процесів взаємодії дотримання прав та інтересів всіх учасників.

Наступним основоположним принципом є стратегічна цільова орієнтованість всіх дій в процесах публічно-приватного партнерства. Інвестиційно-інноваційне забезпечення промисловості країни в умовах переходу до технологій Четвертої промислової революції потребують реалізації комплексу державних цільових програм реалізація яких дасть можливість досягнути загальної стратегічної для держави, економіки та суспільства мети: забезпечення потужного високотехнологічного економічного

розвитку країни, її промисловості та переходу соціально-економічної системи країни на новий високий рівень еволюціонування та розвитку.

Важливим є принцип інформаційної відкритості прозорості, адже поле публічно-приватного партнерства потребує створення сприятливого інвестиційного клімату для дії внутрішніх та зовнішніх інвесторів, забезпечення належного рівня довіри між учасниками, безпеки фінансових, інвестиційних операцій і в цьому аспекті важлива роль відведена державі в забезпеченні безпеки законності, недопущення проявів корупції чи монополізації ринків.

Слід зазначити, що технології Четвертої промислової революції з масовою цифровізацією та інформатизацією суспільно-економічних процесів та дій дають можливість повною мірою реалізувати цей принцип та зробити всі процеси взаємодії відкритими, гласними, прозорими, з дотриманням безпеки та прав учасників.

Принцип пріоритетності суспільних інтересів визначає пріоритети переваги досягнення загальних суспільних цінностей: незалежності, безпеки, стабільності, розвитку, і акцентує увагу на загальній цінності процесів модернізації промисловості, що значно розширює ціннісно-суспільні орієнтири і питання промислового розвитку перестає бути лише питанням власників цих підприємств чи її працівників воно стає складовою суспільних процесів, консолідує суспільство з метою здійснення загальних економічних змін, що призводить до покращення життя кожного громадянина країни.

Принцип соціальної відповідальності бізнесу, зазначає, що бізнес як учасник публічно-приватної взаємодії стає партнером держави у вирішенні соціальних, економічних питань і разом із залученням інших учасників цього партнерства вони поєднують зусилля та спрямовують їх на досягнення визначеної мети. Водночас, самі технології Четвертої промислової революції з активним

впровадженням біотехнологій, штучного інтелекту, використання альтернативних джерел енергії спрямовані на соціалізацію, екологізацію процесів, зростання безпеки та зменшення витрат в виробництві продукції та послуг і відповідно спрямовані не лише на створення додаткової вартості а і на суспільно-економічне благо.

Принцип ефективності бюджетних витрат визначає, що впровадження публічно-приватного партнерства спрямоване на досягнення більшої ефективності витрат з державного та місцевого бюджетів на здійснення економічних та соціальних перетворень.

Принцип забезпечення вищої ефективності діяльності визначає пріоритети отримання більш високої ефективності від реалізації інвестиційно-інноваційних проектів в рамках реалізації державних цільових програм загалом, для всіх учасників зацікавлених сторін цього партнерства, з одночасним розподілом відповідальності та загальним зменшенням витрат завдяки високому рівню цілеспрямованості промисловості та координації дій учасників та з використанням стимулюючих та мотивуючих інструментів державної фінансової, інвестиційної, митної, податкової політики.

Одним із основоположних принципів здійснення формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства є принцип забезпечення державного контролю. Загалом при організації діяльності, активність учасників та безпека, ефективність впровадження механізму публічно-приватного партнерства значною мірою залежать від розбудови і налагодження роботи ефективних механізмів державного контролю за взаємодією всіх учасників, з дотриманням ними законності і ефективності дій спрямованих на реалізації державних цільових програм, використання інвестиційних та інших ресурсів. Держава через механізми контролю має виступати не лише учасником публічно-приватного

партнерства вона має виступати гарантом дотримання законів, правил та норм та взятих на себе зобов'язань всіх учасників публічно-приватного партнерства. Вона має стати гарантом безпеки та прозорості цієї співпраці для інвесторів та учасників внутрішнього ринку, бізнесу, громад, суспільства, наукових організацій та установ та міжнародних інститутів учасників цього партнерства.

Узагальнений механізм формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства, із визначенням основних принципів його формування та дії, суб'єктів-учасників, їх функцій в спільних діях, дасть можливість сформувати в країні поле взаємодії суспільства, держави, наукових, фінансових інститутів, промисловості, бізнесу і забезпечить реалізацію цільових державних проектів та програм розвитку промисловості із залученням та цільовим спрямуванням як зовнішніх так і внутрішніх інвестиційних, інноваційних, фінансових, матеріальних ресурсів. Провідну роль у цьому процесі відіграє держава оскільки саме держава створює передумови, формує нормативно-правовий та інституційний базис на засадах якого відбувається впровадження публічно-приватного партнерства і забезпечується успішна реалізація спільних програм.

Результати сучасних досліджень свідчать, що розвиток промисловості країни за засадах технологій Четвертої промислової революції можливий та ефективний із впровадженням державних цільових програм кожна з яких є невід'ємною складовою комплексних системних дій та напрямів, що мають стратегічне значення для забезпечення майбутнього перспективного розвитку промислового виробництва та переходу економічної системи країни на новий високотехнологічний рівень.

Отже, держава, державні органи для реалізації програм публічно-приватного партнерства повинні здійснити зміни, удосконалення чинного законодавства з визначенням підстав та умов за яких це партнерство повинно впроваджуватися,

створити чи ініціювати створення нових інститутів підтримки публічно-приватного партнерства, розробити механізми забезпечення їх подальшого функціонування та механізми здійснення самого партнерства. Загалом публічно-приватне партнерство в широкому розумінні повинно поєднувати різні за структурою та обсягами ресурси такі як інвестиційні, фінансові ресурси, матеріальні ресурси, інноваційні нематеріальні ресурси, в тому числі результати проведення фундаментальних, прикладних досліджень, винаходи, технологій, патенти, ліцензії ресурси, проте найбільш потужним та загальним ресурсом який має бути об'єднаними та спрямованими на реалізацію державних цільових програм розвитку промисловості є інвестиційні ресурси.

Висновки. Особливістю розробленого механізму формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства є: диверсифікація кола учасників, за рахунок залучення до процесів взаємодії та інвестиційних процесів суспільства, громад і громадян країни; одночасна комплексна реалізація в просторі та часі значної кількості державних цільових програм яка потребує залучення та акумулювання значних обсягів фінансових інвестиційних ресурсів і не може здійснюватися лише за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів; наявність основних принципів його формування та дії, суб'єктів-учасників, їх функцій в спільних діях. Водночас, бізнес структури, самі підприємства промисловості, енергетичної сфери в переважній більшості не мають власних фінансових ресурсів необхідних для впровадження значних технологічних змін, а реалізація окремих інвестиційно-інноваційних проектів окремими підприємствами не дає потужного синергетичного ефекту, який необхідний для здійснення техніко-технологічного прориву в розвитку вітчизняної промисловості. Існуючі інвестиційні компанії вітчизняні та міжнародні суб'єкти не впроваджують активних дій щодо

інвестування в промисловість та не зацікавлені в таких інвестиціях, а банківський сектор та банківське кредитування інвестиційно-інноваційних проектів протягом 2008-2020 рр. було фактично згорнутим. Іноземні інвестори спрямовують свої інвестиції переважно у власні підприємства через прямі інвестиції, що гарантує можливість повернення та є значно менш ризиковими.

Таким чином, як вже зазначалося, в розгляді механізмів венчурного фінансування особливого значення набуває необхідність активування внутрішньої співпраці та взаємодії та акумулювання внутрішніх інвестиційних ресурсів при одночасному залучення до співпраці міжнародних організацій та міжнародних інвесторів. Крім впровадження нових інструментів фінансової підтримки, інвестування, механізми публічно-приватного партнерства дають можливість оптимально розподілити ризики між державними та приватними партнерами, що дає можливість зменшити вартість впровадження самих проектів в межах реалізації державних цільових програм.

Представлений механізм включає участь держави, органів місцевого самоврядування, підприємств промисловості, бізнесу, суб'єктів інноваційної сфери, фінансових, інвестиційних організацій та структур, міжнародних інвесторів, суспільства та громади. Кожен із цих учасників виконує певні функції та зацікавлений в реалізації економічних інтересів за застосуванням цього механізму. Така співпраця дає можливість розбудувати поле інвестиційної взаємодії – середовище публічно-приватного партнерства в межах якого відбувається кооперація та взаємодія суб'єктів в рамках реалізації державних цільових програм розвитку промисловості.

Впровадження механізму формування інституційного базису впровадження публічно-приватного партнерства, із визначенням основних принципів його формування та дії, суб'єктів-учасників, їх

функцій в спільних діях, дасть можливість сформуванню в країні поле взаємодії суспільства, держави, наукових інститутів, промисловості, бізнесу і забезпечить реалізацію цільових державних проектів та програм модернізації промисловості із залученням та цільовим спрямуванням як зовнішніх так і внутрішніх інвестиційних, інноваційних, фінансових, матеріальних ресурсів.

Література:

1. Варнавский В. Г. Партнерство государства и частного сектора: формы, проекты, риски. Москва : Наука, 2005. 315 с.
2. Головинов О. М. Механізм приватно-державного партнерства. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. Випуск 34–3 (138). 2008. С. 10–16
3. Грищенко С. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства. Київ : ФОП Москаленко, 2011. 140 с.
4. Джусов О. А. Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2009. 278 с.
5. Зайдель М. І. Публічно-приватне партнерство: європейський досвід та українські реалії. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*. 2012. №. 20. С. 152-158
6. Кузьмін О. Є., Літвін І. В. Венчурні організації в машинобудуванні: види та тенденції розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №1(91). С.126-135
7. Куліков А. І. Аналіз зарубіжного досвіду механізмів реалізації державно-приватного партнерства. *Держава та регіон*. 2012. №2. С. 20-28.
8. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 48
9. Поручник А. М., Антонюк Л. Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: монографія. Київ : КНЕУ, 2000. 172 с.
10. Устименко В., Джабраїлов Р. Проблеми та перспективи впровадження державно-приватного партнерства у відносини у сфері господарювання. *Схід*. 2011. Вип. 1 (108). С. 175-178
11. Циганкова М. О. Ідентифікація інвестиційного партнерства держави та бізнесу. *Економіка і прогнозування*. 2006. Вип. 2. С. 101–116.
12. Шарингер Л. Новая модель инвестиционного партнерства государства и частного сектора. *Мир перемен*. 2004. Вип. 2. С. 13

References:

1. Varnavsky`j, V. G. (2005), *Partnerstvo gosudarstva i chastnogo sektora: formy, proekty, riski* [Partnership between the state and the private sector: forms, projects risks], Nauka, Moscow, Russia, 315 p.
2. Golovinov, O. M. (2008), “The mechanism of public-private partnerships”, *Naukovi praci Donecz`kogo nacional`nogo texnichnogo universy`tetu*. №34–3 (138), pp. 10–16.
3. Hryshenko, S. M. (2011), *Pidhotovka ta realizatsiia proektiv publichno-pryvatnogo partnerstva: prakt. posib. dlia orhaniv mistsev. vlady ta biznesu* [Preparation and implementation of public-private partnership projects: practical guide for local authorities and business] Moskalenko, Kyiv, Ukraine, 140 p.
4. Dzhusov, O. (2009), *Innovacijnij rozvitok svitovoyi ekonomiki: investicijnij aspekt* [Innovative development of the world economy: Investment Dimension], Yugo-Vostok, Doneck, 278 p.
5. Zajdel, M. I. (2012), “Public-private partnership: European experience and Ukrainian realities”, *Visnyk Kharkivs`koho natsional`noho universytetu imeni VN Karazina*, vol. 20, pp. 152-158.
6. Kuzmin, O. and Litvin, I. (2009), “Business ventures in Engineering: Types and trends of development”, *Aktualni problemi ekonomiki*, №1(91), pp. 126-135.
7. Kulikov, A. I. (2012), “Analysis of foreign experience mechanisms for implementing public-private partnership”, *Derzhava ta region*. No 2, pp.20-28.
8. Pavlyuk, K. V. (2010), “The essence and role of public-private partnership for socio-economic development”, *Naukovi praci KNTU*, № 17, pp. 48.
9. Poruchnik, A. and Antonyuk, L. (2000), *Venchurnij kapital: zarubizhnij dosvid ta problemi stanovlennya v Ukraini* [Venture capital: foreign experience and problems of formation in Ukraine]. KNEU, Kyiv, Ukraine, 172 p.
10. Ustymenko, V. A and Dzhabrailov, R. A. (2011), “Problems and prospects of implementation of public-private partnership in economic relations”, *Skhid*, vol. 1 (108), pp. 175-178.
11. Cy`gankova, M. O. (2006), “Identification of investment partnership between the state and business”, *Ekonomika i prognozuvannya*. No 2, pp. 101–116.
12. Sharynher, L. (2004), “A new model of investment partnership between the state and the private sector”. *Myr peremen*, vol.2, p. 13.

Стаття надійшла до редакції 01.02.2021 р.